

MADENCİLİĞİN RENGİ SARI(MI)DIR !

Nadir Avşaroğlu/Maden Mühendisi

İlk çağlarda madencilik insanların temel ihtiyaçları için kullanılmıştır. Topluluklar şeklinde yaşayan bu insanlar, özellikle küçük ev aletleri (çanak, çömlek ve saklama kapları) ve daha sonraki yıllarda tunç, çekiç, balta, kemer tokaları ve döküm kalıpları imal ederek yaşantılarını kolaylaştırmaya çalışmışlardır.

Tüm dünyada Ortaçağda madencilik faaliyetleri askeri silahların yapımı için kullanılmış, bunun yanı sıra birer zenginlik aracı olarak kullanılan işlenmiş altın ve gümüş kaplar, taçlar, altın ziynet eşyaları, değerli maden ve taşlardan yontular o devirde madencilğe, maden işletme sanatına verilen önemin kanıtıdır. Bu çağda altın ve gümüş gibi değerli madenlerin ticareti hızla gelişmiş Asur tüccarlarından ve doğu ülkelerinden kalay alınırken, altın ve gümüş satılmıştır.

Ekonomistler ilk altın paranın Lidyalılar tarafından Anadolu'da basıldığını kabul ederler. Lidyalıların merkezi olan İzmir yakınlarındaki Sardes kenti aynı zamanda önemli bir maden, özellikle altın işletme merkezi idi. Kral Krezüs, Paktol çayının altınlı kumları sayesinde krallığına büyük servetler katmıştır.

Ülkeler için bir zenginlik kaynağı ve ekonomik güç simgesi olarak kullanılan altın, yüzyıllar boyunca madencilğin nerede ise tamamını oluşturmuş, simyacılar çeşitli metallere altın imal edebilmek için yöntemler aramışlardır.

Altın kaynaklarına sahip olmak, işgal edilen ülkelerin altın ve mücevherat varlıklarını el koymak birçok topluluk için savaşların temelini oluşturmuştur. Hatta İspanyol ve Portekiz krallıklarının sadece altın kaynaklarını ele geçirebilmek için Ortaçağ boyunca koskoca bir kıtayı talan ettiklerini söylemek hiçte yanlış olmaz.

İlk çağların başlangıcından, sanayi devrimine kadar (250 yıl öncesi) geçen bu süreçte insanoğlu altını en büyük zenginlik ve madencilik metası olarak kullanmıştır. Çok doğal olarak gerek simya bilminde, gerekse madencilikte altının rengi olan san, bu zenginliğin (yada madencilğin) rengi ve simgesi olarak kabul görmüştür.

Madencilğin rengi altından kaynaklanan bir biçimde san mıdır? Bugüne kadar bu konuyla ilgili bir çalışmaya

rastlamadım. Ancak geçtiğimiz yıl çalıştığım kurum olan MTA'ya staj yapmak için gelen iki Tanzanya'lı (ODTÜ Maden Müh. Bölümünde okuyan) öğrenci ile sohbet ettiğimizde, Tanzanya'nın maden kaynakları açısından zengin bir ülke olduğunu ve bayraklarında bulunan san rengin, tıpkı Güney Afrika Cumhuriyeti'nin bayrağında olduğu gibi madencilği temsil ettiğini söylediler.

Madencilğin rengi sarı mıdır? Bugüne kadar bu konu hiç ilgimi çekmemişti. Bilindiği gibi ülkemizdeki en eski ve en köklü madencilik kuruluşu olan Etibank'ın amblemindeki renklerden san madencilği (kırmızı metalürji, mavi bankacılık) sim-gelemektedir. Eski ve yeni kuşaktan birçok meslektaşımıza sormama, Etibank yayınlarını incelememe rağmen bu konuda sağlıklı bir bilgi bulunmamaktadır.

Madencilğin rengi gerçekten sarı mıdır? Madencilikle ilgili ülkemizdeki en eski kurum olan İTÜ Maden Fakültesi'nin amblemi san bir zemin üzerine varyoz-çekiç ve madenci feneridir. İTÜ'de bulunan akademisyenler ve İTÜ mezunu birçok meslektaşlarımız zeminde bulunan san rengin nereden kaynaklandığı konusunda bir bilgiye sahip değiller.

San altının ve madencilğin rengi midir? Ben bilemiyorum. Ancak Güney Afrika Cumhuriyeti'nin resmi WEB sitesinde bayrakta bulunan san rengin o ülkedeki madencilği simgelediğini belirten açıklamalar bulunmaktadır.

Bizim Odamızın resmi renkleri, TMMOB'ne bağlı birçok Odada olduğu gibi lacivert ve beyazdır. Bizlerde Odamızın 50. yılı kutlamaları çerçevesinde komisyon olarak çalışmamızı sürdürüp, üzerinde anlaşma sağladığımız logo için tartışırken beyaz bir zemin üzerine lacivert bir logo belirledik. Logoda bulunan ve mesleğimizin simgelerinden olan madenci

baretinden çıkan ışığın renginin (belki de bilinçli olarak) san olmasını istedik.

Gerçekten de bu konuda zamanım oldukça bir araştırma içinde oldum. Ancak ülkemizde kullanılan bu simgelerin temelinde bulunan san rengin, özellikle madencilik için kullanıldığı konusunda somut verilere ulaşamadım. Madencilğin rengi san mıdır? Bukonuda bilgisi olan elbet bu bültene bir yazı yazar. Ben kuyuya bir taş atayım da, dur bakalım ne olacak.

